

сцвярджаць, што маладыя людзі адводзяць сабе дастаткова пасіўную, сціплую ролю ў развіцці ўласнай асобы, але падставы для разваг, безумоўна, ёсць. І гэта дазволіць не толькі выявіць прабелы ў пошуках новых педагогічных формаў, арыентаваных на развіццё вучэбна-выхаваўчага працэсу, на асэнсаванне, аналіз, карэкцыю ўсёй бягучай дзейнасці з улікам індыўдуальных патрэбнасцей, праблем і супярэчнасцей, магчымасцей і схільнасцей кожнага члена студэнцкага калектыву.

Ролю і месца беларускай мовы ў фарміраванні спецыяліста-грамадзяніна цяжка пераацаніць. Моўнае развіццё чалавека непарыўна звязана з развіццём мыслення, фарміраваннем яго духоўнага аблічча. Асобасна арыентаваныя тэхналогіі вучэбна-выхаваўчага працэсу на занятках па беларускай мове накіраваны на стварэнне ўмоў для развіцця і самаразвіцця навучэнца, садзейнічаюць уваходжанню яго ў кантэкст сучаснай культуры, станаўленню яго як суб'екта і стратэга ўласнага жыцця, дастойнага Чалавека.

ЛІТАРАТУРА

1. Педагогическая энциклопедия. – М.: Сов. Энциклопедия, 1965.
2. Гражданское образование: зарубежный опыт, проблемы развития / Под ред. А.А. Михайлова и др. – Мн., 1999.
3. Кіркос Д.И. Индивидуальность и творческое мышление. – М., 1992.
4. Крываносава А. Асноўныя сродкі і метады маральнага выхавання ў народнай педагогіцы беларусаў // Веснік БДУ. – 1999. – № 3.
5. Наумчик В.Н. Воспитание творческой личности: Учеб.-метод. пособие. – Мн.: Універсітэцкае, 1998.

УДК 882.26 : 371.3 (1–15)

Т.М. Федарцова, ст. выкладчык

МЕТОДЫКА ВЫВУЧЭННЯ ТЭМЫ «БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА Ў КАНТЭКСЦЕ ЕЎРАПЕЙСКОЙ КУЛЬТУРЫ»

In the article the theme of studying Belorussian literature abroad is considered.

Адно з асноўных палажэнняў канцэпцыі літаратурнай адукацыі – арыентацыя на нацыянальныя і агульначалавечыя духоўныя каштоўнасці. Прыярытэт агульначалавечых ісцін мае на ўвазе пазбаўленне ад дагматызму ў вывучэнні літаратуры, таму новыя падыходы скіраваны не толькі на абнаўленні зместу, але і на практыку аналізу мастацкіх твораў у кантэксце аналагічных з'яў у сусветнай культуры мастацкага слова.

Сучасная канцэпцыя літаратурнай адукацыі прадугледжвае параўнальны аналіз з аналагічнымі працэсамі і з'явамі ў сусветнай літаратуры. Напрыклад, аналіз рамана А. Мрыя «Запіскі Самсона Самасуя» падаецца ў параўнанні з раманам чэшскага пісьменніка Я. Гашака «Прыгоды ўдалага ваякі Швейка ў час сусветнай вайны», п'есай французскага драматурга, аднаго з заснавальнікаў мадэрнісцкага «тэатра абсурду» Эжэна Іацэскі «Насарог» і п'есай Самуэла Бекета «У чаканні Гадо», а драматургія Францішка Аляхновіча (яго «новая драма») разглядаецца ў кантэксце творчасці такіх знакамітых майстроў драматургічнага жанру, як Генрык Ібсэн, Марыс Метэрлінк, Бернард Шоу, Герхарт Гаўптман, Юхан Аўгуст Стындберг і іншыя.

Галоўная асаблівасць новага падыходу да методыкі выкладання літаратуры заключаецца ў тым, што аналіз мастацкага твора становіцца актам пошуку ісціны. Сту-

дэнты-выдаўцы з дапамогай выкладчыка прасочваюць аўтарскую пазіцыю, адкрываюць у мастацкім творы сугучныя для сябе думкі, знаходзяць у ім асабіста значымы сэнс. У працэсе аналізу мастацкага тэксту студэнты павінны ўмець самастойна вызначаць эстэтычную вартасць твора, а гэта магчыма зрабіць з дапамогай параўнальнага аналізу, што спрыяе імкненню захоўваць і памнажаць інтэлектуальную спадчыну і прывівае павагу да культурна-гістарычных каштоўнасцяў сусветнага і роднага мастацкага слова, выпрацаванага беларускім народам на працягу тысячагоддзяў.

Але нельга забываць, што беларуская літаратура мае амаль тысячагадовую гісторыю. Развівалася яна на ўласнай глебе, але ў кантэксце еўрапейскіх літаратурных традыцый і зведала ўсе плыні і напрамкі ад Адраджэння да Рэалізму. Таму не дзіўна, што цікавасць да беларускага мастацкага слова пастаянна праяўлялася і праяўляецца ў іншых краінах. Яшчэ ў XII стагоддзі ў Візантыі былі перакладзены псалмы і малітвы Кірылы Тураўскага, якімі і па сённяшні дзень карыстаецца ўвесь хрысціянскі свет. У Італіі добра вядомыя і ўключаны ў абсяг тамтэйшых курсаў замежнай літаратуры паэмы «Песня пра Зубра» Міколы Гусоўскага і «Пруская вайна» Яна Вісліцкага (а ў раздзеле «Вядомыя перакладчыкі свету» вывучаецца творчасць Уладзіміра Скарынікіна, які пераклаў на беларускую мову «Боскую Камедыю» Аліг'еры Дантэ). Гэтыя і іншыя творы беларускага Рэнесансу разглядаюць у сваіх працах сучасныя англійскія даследчыкі Пітэр Бэрк і прафесар Лонданскага універсітэта Арнольд Макмілін, які выдаў у Англіі даследавані беларускай літаратуры, адно з якіх («Беларуская літаратура ў 50–60-я гады XX стагоддзя») перакладзена з англійскай мовы і выдадзена ў 2001 годзе ў аичынным выдавецтве «Беларускі кнігазбор». Гэта грунтоўная энцыклапедыя гісторыі нашай паэзіі, прозы, драматургіі. У ЗША створаны і дзейнічае Інстытут культуры і мастацтва, у якім належнае месца надаецца аналізу літаратурнага працэсу на Беларусі, пастаянна вядуцца навуковыя даследаванні нашага прыгожага пісьменства.

Чэхія, Польшча, Балгарыя, Украіна, Францыя, Італія, Англія, Скандынаўскія краіны і інш. зацікаўлена ставяцца да нашай літаратурнай спадчыны. Бо толькі верш Янкі Купалы «А хто там ідзе» перакладзены на 80 моў свету. А творчасць М. Багдановіча, Я. Купалы, Я. Коласа, У. Караткевіча, В. Быкава, А. Разанава дасканала даследуецца ў Англіі, Балгарыі, Францыі, Італіі, Чэхіі, Польшчы і інш.

Але сёння асабліва актыўна беларуская літаратура вывучаецца ў Германіі. Яшчэ ў XIX стагоддзі Гётэ зацікавіўся беларускім фальклорам пад уплывам расповедаў Адама Міцкевіча і іншых філаматаў. У канцы XIX – пачатку XX ст. актыўна вывучаў беларускую літаратуру і выдаваў манаграфіі выдатны нямецкі філолаг-славіст і літаратуразнаўца прафесар Рудольф Абіхт, які першым звярнуў увагу гісторыкаў і філолагаў на беларускую праблематыку, зацікавіў іх, быў першапраходцам у яе распрацоўцы, прыняў удзел у складанні беларускага буквара «Просты спосаб стацца ў кароткім часе граматычным» (Ворцлаў, 1918). А ў 1919 годзе прыняў удзел у выданні кнігі (пад рэдакцыяй Вальтэра Ёнгера) «Беларусь», для якой напісаў цікавыя раздзелы, прысвечаныя літаратурна-фальклорнай тэматыцы і творчасці Я. Купалы і Я. Коласа, што паклала пачатак глыбокаму вывучэнню спадчыны беларускіх класікаў у кантэксце нямецкай літаратуры. Дарэчы, гэта быў першы замежны вучоны, які чытаў курс беларускай мовы ў Брэслаўскім (Ворцлаўскім) універсітэце. Дастойны ўнёсак у нямецкае беларусазнаўства зрабілі Эрых Бернекер і Макс Фасмер, па ініцыятыве якіх у Германіі была выдадзена кніга Яўхіма Карскага «Гісторыя беларускай вуснай народнай творчасці» (1926). Па-нямецку загучалі апавяданні Міхася Чарота («Галя»), Цішкі Гартнага («На новым месцы») і інш. Намаганнямі Ёзэфа Кальмэра ў анталогію «Еўрапейская лірыка

сучаснасці. 1900–1925» былі ўключаны вершы М. Багдановіча, Я. Купалы, Я. Коласа, З. Бядулі. У 1949 годзе ў Германіі пад назвай «Беларускія лірычныя вершы аб радзіме» выйшла кніга лірыкі нашага славутага Максіма-Кніжніка.

У другой палове XX стагоддзя сумесныя нямецка-беларускія даследаванні творчасці Янкі Купалы і Якуба Коласа паказалі, па сцвярджэнні І. Навуменкі, што ў рэчышчы традыцыі Ё.-В. Гётэ прачытваюцца купалаўскія драматычныя паэмы «Адвечная песня» і «Сон на Кургане». Доктар філалагічных навук А. Лойка ў сваіх працах адзначае пэўнае жанрава-стыльовае падабенства паміж паэмамі Ё.-В. Гётэ «Герман і Даратэя» і Я. Купалы «Яна і Я». Цікавыя тыпалагічныя назіранні над паэтыкай «Новай зямлі» Я. Коласа зрабілі нямецкія вучоныя і беларуская даследчыца Валянціна Выхота.

У 2002 годзе ў Германіі выдадзены адразу два паэтычныя зборнікі-білінгвы Алеся Разанава. Нямецкі чытач, такім чынам, атрымаў магчымасць пазнаёміцца з творчасцю беларускага паэта і ў перакладах на сваю мову, і ў арыгінале. Прычым зборнік «ГанOVERскія пункціры» пабачыў свет на нямецкай і беларускай мовах пакуль што толькі ў Германіі. А зацікавіла нямецкага чытача нязвыкая жанравая форма вершаў паэта – пункціры, квантэмы, версэты, вершакананні. Пункцір – аўтарская паэтычная жанравая форма, і ў іншых літаратурах яна існуе пакуль што ў перакладзе толькі з твораў Разанава. Упершыню ў еўрапейскай літаратуры менавіта на беларускай мове З. Марозавым быў створаны вянок вяноў санетаў «Апакаліпсіс душы», які таксама разглядаецца іншымі нацыянальнымі культурамі як феномен.

Яшчэ ў 1925 годзе ў Германіі была выдадзена частка Бібліі Скарыны. Вядомыя нямецкія славiсты Г. Ратэ і Ф. Шэльц у 2002 годзе перавыдалі Біблію Скарыны, дапоўненую каментарамі як беларускіх, так і нямецкіх вучоных. Кніга распрацоўвалася 10 гадоў, мае 1048 старонак і выйшла ў выдавецтве Фердынанда Шёнінга. Да супрацоўніцтва быў запрошаны даследчык беларускай літаратуры ў Англіі Артур Макмілін. Такім чынам, тэкст Бібліі Скарыны дапоўнены выдатнымі даследаваннямі сучасных літаратуразнаўцаў. Пачынае кнігу артыкул Ул. Конана «Жыццёвы шлях. Літаратурна-гістарычная спадчына», А. Макмілен у даследаванні «Пісьменнік» раскрывае воблік беларускага першадрукара як таленавітага майстра прыгожага пісьменства. У Свяжынскі прысвяціў сваё даследаванне якасці Скарынінскага перакладу і ўхваліў яго як высокамастацкасць. Змешчаны тут даследаванні І. Саверчанкі, А. Жураўскага, А. Мальдыса, В. Шматава і інш. Ратэ і Шэльц уключылі ў выданне дзве значныя кнігі Скарыны «Апостал» і «Малая падарожная кніжыца», якія не былі перавыдадзены на Беларусі і дапоўнілі іх сваімі даволі цікавымі каментарамі.

У свеце ацэньваюць беларускую літаратуру не толькі як адну з самых старажытных, але і развітых. Таму студэнтам-выдаўцам пры праходжанні пэўнай тэмы пастаянна выдаюцца пошукавыя заданні, скіраваныя на вывучэнне запатрабаванасці нашага мастацкага слова ў іншых краінах, тыпу: «Чаму Яна Баршчэўскага ў Германіі называюць беларускім Гофманам?», «Вывучэнне творчасці В. Дуніна-Марцінкевіча ў Чэхіі», «Архетыпы нямецкага і беларускага светаўспрымання ў драматургіі Шылера, Крапівы і Макаёнка», «Творчасць В. Быкава ў Італіі». Прапаноўваецца прааналізаваць тыпалагічныя сыходжанні паміж вобразами Мефістофеля («Фауст») і Чорнага («Сон на Кургане»), паміж сцэнамі «Вальпургіевай ночы» і «На замчышчы» (адпаведна «Фауст» Ё.-В. Гётэ і «Сон на Кургане» Я. Купалы), разгледзець тыпалогію жанрава-стыльовых асаблівасцяў у беларускай паэзіі і паэзіі іншых краін і г. д. Бо выдавец павінен быць дасведчаным у развіцці беларускай літаратуры ў кантэксце сусветнай культуры.

З 2000 года на Беласточчыне пад рэдакцыяй Сакрата Яновіча стаў выходзіць часопіс «Год беларуса», які змяшчае на сваіх старонках досведы даследчыкаў беларускай літаратуры ўсіх еўрапейскіх краін (адпаведна на іх нацыянальных мовах), а творы замежных аўтараў прадстаўлены па-беларуску. Напрыклад, у першым нумары часопіса змешчаны артыкул-агляд гісторыі беларускай літаратуры нямецкага даследчыка Норберта Рандава – на нямецкай мове, артыкул французскай даследчыцы Вірджыніі Шыманец «Беларуская літаратура ў Францыі: Васіль Быкаў і Святлана Алексіевіч» – на французскай мове і г. д. У сваю чаргу, у перакладзе на беларускаю мову друкуюцца вершы Віктара Гюго, Жака Прэвера, Роберта Фроста, Томаса Гардзі, Густава Адольфа Бекера, Уінстана Х'ю Одэна і інш. Але асабліваю цікавасць для беларускага чытача ўяўляе драматычная паэма лірыка-філасофскага гучання італьянскай паэткі Крысціяны Мольдзі Равэны «Першы сад, што размаўляе» (пераклад Л. Баршчэўскага), адметнасці якой студэнтам прапануецца супаставіць з адметнасцямі вянка вянкаю санетаў З. Марозава «Апакаліпсіс душы» і Соф'і Шах «Адухаўленне».

Павольна ўцягнутыя ў працэс вывучэння ўзаемных літаратурных кантактаў, студэнты-выдаўцы не толькі пашыраюць свой круггляд, але прывучаюцца ўдумліва ставіцца да нацыянальнай і сусветнай літаратурнай спадчыны, адсочваць у ёй агульнае і адметнае, аналізаваць, супастаўляць, рабіць высновы. А часам і самі прапануюць тэмы для даследаванняў. Напрыклад, студэнтка 2-га курса факультэта ВСіП Вольга Шамкуць, якая даследуе тэму станаўлення і развіцця беларускай і англійскай балады як жанру, прапанавала разгледзець параўнальную характарыстыку кнігі сербскага пісьменніка, сябра і прапагандыста беларускай літаратуры Моміра Лазіча «Калі брат брату здрадзіць» (выданне 2003 г., перакладчык доктар філалагічных навук І. Чарота) і рамана-дакумента А. Пашкевіча «Пляч волі», угледзеўшы ў абодвух творах пэўную тыпалогію, а яе аднакурсніца Вераніка Сапон, якая даследуе творчасць Кастанэды, прапанавала правесці паралелі паміж эзатэрыкай Кастанэды і Янкі Купалы, сдварджаючы, што творы Купалы таксаманосяць тайны, унутраны сэнс, зразумелы ў многім толькі беларусам. Купала насамрэч выпрацоўваў кодэкс гонару беларускага народа ўвогуле і беларускай інтэлігенцыі ў прыватнасці. Гэтыя меркаванні былі вынесены на практычныя заняткі, дзе па іх адбылася цікавая дыскусія. І такія прыклады, калі студэнты-выдаўцы занятых ўдумлівымі пошукамі і селектыўным адборам тыпалагічных рысаў у беларускай і сусветнай літаратуры, не адзінкавыя.

Але, па словах М. Лазарука, навучанне літаратуры «...уключае ў сябе і працэс вывучэння літаратуры і штосьці звыш таго. Гэтае «звыш таго» – творчасць. Творчасць заўсёды прадугледжвае высокае напружанне і засяроджанасць, яднанне ўсіх духоўных сіл чалавека – думкі, эмоцыі, фантазіі...» Іншымі словамі, у выкладанні літаратуры асабліва важна пазбягаць шаблону. Кожныя заняткі павінны адрознівацца ад папярэдніх не толькі па матэрыяле, але і па кампазіцыі, будове, ужыванні прыёмаў. І тут першымі памочнікамі для выкладчыка становяцца самі студэнты. Напрыклад, пры праходжанні тэмы «Творчасць М. Гарэцкага» студэнтам было прапанавана паразважаць над пытаннем: «Што агульнае і што адрознае ў лёсах і творчасці М. Гарэцкага і нямецкага пісьменніка Э. М. Рэмарка?». Студэнты прааналізавалі мастацка-дакументальную кнігу М. Гарэцкага «На імперыялістычнай вайне» і раманы Рэмарка «На Заходнім фронце без перамен» і «Тры таварышы», перакладзеныя на беларускую мову, прывялі прыклады выкарыстання ў творах абодвух аўтараў розных мастацкіх прыёмаў, з дапамогай якіх пісьменнікі выкрывалі злачыннасць вайны, стваралі характары і тыпы паводзінаў сваіх герояў (псіхалагічнае майстэрства, кантраст, спалучэнне нату-

ралістычнага і лірычнага пачаткаў, пейзаж, архетыпы, колер, міфалагемы і інш.), затым выкладчык звярнуў іх увагу на заганы перакладу Хведара Шынклера рамана «На Заходнім фронце без перамен». Сапраўды, перакладаючы не з мовы арыгінала, а з рускай, перакладчык часта губляе дакладнасць дэталю, парушае лаканічнасць стылю Рэмарка, адметнасць якога нямецкае літаратуразнаўства замацавала вызначэннем «Hartstil» (жорсткі стыль), але менавіта гэты стыль і спрыяе пераканаўчай праўдзе пра вайну, паказаную пісьменнікам у сваёй уласнай творчай манеры.

Усе формы практычнай дзейнасці ў аўдыторыі закліканыя спрыяць творчаму развіццю студэнтаў. Напрыклад, знаёмству з жанравымі адметнасцямі беларускіх твораў і іх перакладаў на іншыя мовы папярэднічае ўдумлівая праца. Студэнта спачатку патрэбна навучыць адчуваць жанравыя адметнасці з дапамогай параўнання рознай эмацыйнай афарбоўкі ўласнабеларускіх вершаваных тэкстаў. Затым падабраць арыгінальныя і перакладныя вершы, падрыхтаваць з дапамогай спецыялістаў (у прыватнасці кафедры замежных моў) нямецкамоўную, англамоўную, франкамоўную групу студэнтаў, якія могуць не толькі прадэманстраваць правільнае чытанне матэрыялу, але і расказаць пра лексічныя асаблівасці перакладу. Вядома, такія заняткі нетрадыцыйныя і не разлічаны на частае іх правядзенне, бо яны вымагаюць немалых высілкаў і ад студэнтаў, і ад выкладчыкаў, а час на праходжанне дысцыпліны абмежаваны, таму для цікаўных з мэтай паглыбленага вывучэння літаратурных працэсаў і напісання студэнцкіх навуковых прац пры кафедры беларускай мовы арганізаваны літаратурны гурток «Спадчына».

Знаёмства з тэмай «Беларуская літаратура ў кантэксце сусветнай культуры» пачынаецца з задання прачытаць аповяданне знакамітага англійскага пісьменніка Артура Конан Дойла «Брыгадзір Жэрар у Менску», што выклікае сапраўдную цікавасць студэнцкай аўдыторыі, бо мала хто ведае, што славыты аўтар дэтэктываў цікавіўся Беларуссю.

На занятках можа быць задзейнічана праца з тэкстамі некалькіх перакладаў аднаго твора, дзе з дапамогай параўнання і супастаўлення вызначаецца паралельнасць з'яў, кантрасты і супярэчнасці. Такая праца стымулюе творчасць студэнта. І яна можа быць не толькі аўдыторнай, але і самастойнай, з абавязковым наступным абмеркаваннем у групе. Практыкуюцца заняткі-дыспуты, заняткі-дыскусіі, а таксама – з традыцыйным апытаннем «на адзнаку». Па актуальных тэмах вывучэння беларускай літаратуры за мяжой лепшым студэнтам прапануецца напісанне дакладаў, якія часта становяцца пачаткам навуковых прац.

Але якая б форма заняткаў не здзяйснялася, яе асноўнымі асаблівасцямі павінны быць:

- высокі эмацыйны напал;
- адзіны маральна-псіхалагічны настрой;
- цесная сувязь з жыццём;
- пошук і пазнанне, духоўнае ўзбагачэнне і творчасць.

Каб практычныя заняткі па літаратуры не насілі шаблоннага характару, выкладчык павінен выкарыстоўваць розныя ўзроўні педагагічнага майстэрства: **рэпрадукцыйны** (умела расказаць тое, што ведаеш сам); **адаптаваны** (прыстасаваць сваё паведамленне да асаблівасцяў, аўдыторыі); **лакальна-мадэляўны** (валоданне стратэгіяй навучання сістэме ведаў, уменняў і навыкаў па прадмеце ў цэлым); **сістэмна-мадэляўны дзейнасці і наводзінаў** (задача не толькі навучыць, але і ператварыць свой прадмет у сродак фарміравання асобы студэнта).

Галоўныя прынцыпы выкладання літаратуры – гэта скіраванасць студэнтаў на эстэтычную вартасць твораў, бо варункі жыцця мяняюцца, а высокая духоўнасць, мастацкасць у творах любых часоў, эпох, народаў застаецца.

ЛІТАРАТУРА

1. Koschmieder E. Die weißrussische Literatur // Die Literaturen der Welt in ihrer mündlichen und schriftlichen Überlieferung. Herrsching. – 1981.
2. Лазарук М. Навучанне і выхаванне творчасцю. – Мн., 1994. – С. 14.
3. Чыквін Я. Далёкія і блізкія: Беларускія пісьменнікі замежжа. – Беласток: Б.в., 1997.
4. Шніп Л. Беларускі год на мовах свету // ЛіМ. – 2000. – 23 чэрвеня.

УДК 802/809–3:371.3

А.В. Посох, доцент

ОБУЧЕНИЕ ЛЕКСИКЕ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКОГО ВУЗА

The article dwells on some ways of enriching students' vocabulary on the basis of a systemic character of the English language.

Из всех основных аспектов иностранного языка, которые должны усваиваться студентами в процессе обучения, наиболее важным и существенным следует считать лексику, поскольку без запаса слов, хотя бы незначительного, владеть языком невозможно. В условиях преподавания иностранного языка в техническом вузе, когда иностранному языку на некоторых факультетах отводится два часа в неделю, на каждом занятии следует активно использовать всевозможные средства и методы для тренировки и закрепления новой лексики.

Одним из таких методов является системное обучение лексике иностранного языка, основанное на лингвотеретических положениях и практических выводах семантико-функциональных исследований. В современном языкознании бесспорным считается тот факт, что словарный состав любого языка следует рассматривать как определенную структурную систему, состоящую из ряда взаимозависимых и взаимосвязанных подсистем или групп слов (семантические группы, семантические поля, лексико-семантические группы и др.). В настоящее время проводится много исследований лексико-семантических группировок слов и даются рекомендации по эффективному их использованию при обучении студентов лексике иностранного языка.

Действительно, «презентация лексического материала крупными блоками, естественно существующими в словарной организации любого языка, способствует более прочному, осмысленному накоплению вокабуляра, основанному на формировании ассоциативных связей с ориентацией на инвариант плана содержания (в отличие от разрозненного заучивания значений слов, задаваемых списком)» [1:226]. На примере изучения слов конкретной лексико-семантической группы (например, группы глаголов «движения», «положительных или отрицательных эмоций», «созидания», прилагательных «размера», «цвета», существительных «цветов», «деревьев» и т. п.) студенты получают возможность более глубоко понять сущность значения изучаемых лексических единиц, выявить общие компоненты значения и различительные признаки.